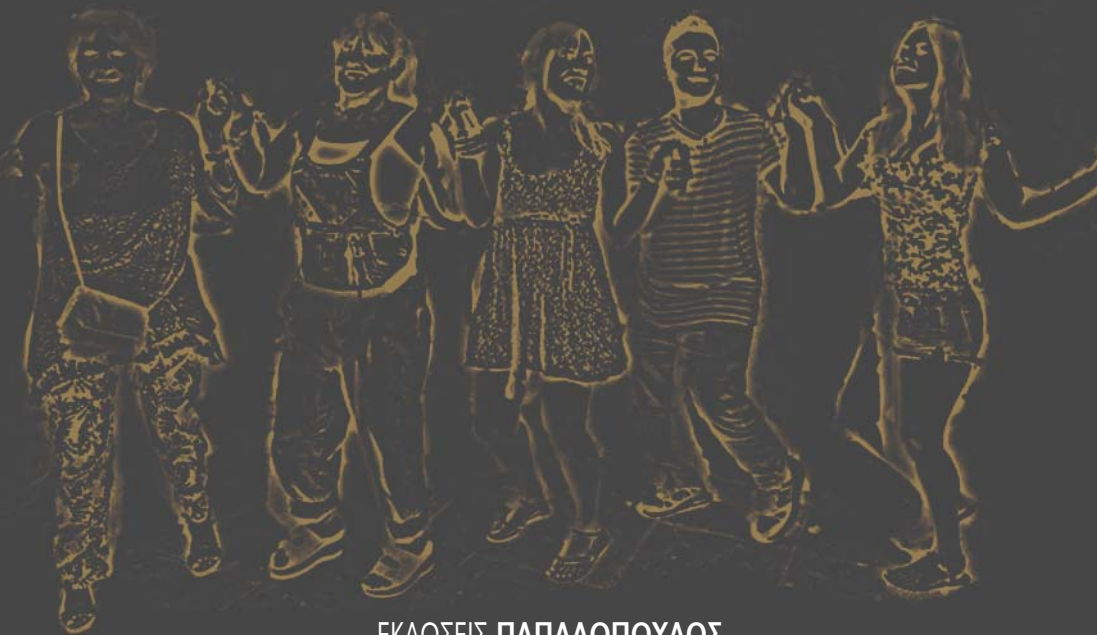

ΠΑΣΧΟΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ

ΚΡΙΣΗ
ΚΑΙ
ΑΚΡΙΣΙΑ

65 ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΤΑΡΑΓΜΕΝΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΚΡΙΣΙΑ
65 κείμενα για μια ταραγμένη δεκαετία

ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΚΡΙΣΙΑ

65 κείμενα για μια παραγμένη δεκαετία

Συγγραφέας: Πάσχος Μανδραβέλης

Διόρθωση: Γιάννης Βογιατζής

© 2017, Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε., Πάσχος Μανδραβέλης

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά τον Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με τον Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2017

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

www.epbooks.gr

Καποδιστρίου 9, 144 52 Μεταμόρφωση Αττικής

τηλ.: 210 2816134, e-mail: info@epbooks.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Μασσαλίας 14, 106 80 Αθήνα, τηλ.: 210 3615334

ISBN 978-960-569-755-6

ΠΑΣΧΟΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ

ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΚΡΙΣΙΑ

65 κείμενα για μια ταραγμένη δεκαετία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	11
Η Ελλάδα ως Nissan.....	18
Αν η Ελλάδα ήταν μαγαζί.....	21
A. ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	
Ο μπαρμπα-Μήτσος από τα Γρεβενά.....	24
Η χαμένη ανταγωνιστικότητα.....	30
Αναζητώντας το «μεγάλο σχέδιο» για την κρίση.....	32
Τα παιδιά που δεν αφήνουμε να προκόψουν.....	37
Γύρω, γύρω όλοι και στη μέση το κράτος.....	39
Η ιδεολογία του κράτους.....	41
Η απελευθέρωση της οικονομίας από το κράτος.....	47
Μεταξύ Ιρλανδίας και Βουλγαρίας.....	53
Το θεμελιώδες έλλειμμα της οικονομίας.....	55
Η δομή των ιδεολογικών επαναστάσεων.....	61
B. ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	
Η ιδεολογία της αντιμεταρρύθμισης.....	70
Γιατί αποτυγχάνουν οι ελληνικές μεταρρυθμίσεις;.....	76
5+2 τρόποι για τη διαίωνιση των προβλημάτων.....	81
Οι «τολμηρές προτάσεις».....	86
Ο συντηρητισμός της βαριεστημάρας.....	88
Επιφανειακή προσαρμογή αντί μεταρρυθμίσεων;.....	91
Χωρίς θεωρία για συρρίκνωση του κράτους.....	97
Υπάρχει ζωή μετά το Δημόσιο;.....	100

Το παραγωγικό έλλειμμα της χώρας.....	102
Η επίπονη παραγωγική αναδιάρθρωση.....	106

Γ. ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Η δημοκρατία και οι μεταρρυθμίσεις.....	114
Οι «δημοκρατικοί» αντίπαλοι της δημοκρατίας.....	116
Η δημοκρατία και οι «άριστες λύσεις».....	121
Περιμένοντας τον μεγάλο ηγέτη.....	123
Πρόοδος και συντήρηση: Τα δομικά ζητήματα.....	127
Το δημοκρατικό παράδοξο.....	132

Δ. ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΗΡΘΕ Η «ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ»...

Λέω να ψηφίσω ΣΥΡΙΖΑ.....	138
Το δυσάρεστο και το καταστροφικό.....	140
Η πανουργία της πραγματικότητας.....	142
Μύθοι και εμπόδια του Μνημονίου.....	146
«Κάνε κάτι αριστερό...».....	152
Οι ιδεοληψίες της μεταπολίτευσης.....	156
Η λιτότητα και ο θάνατος.....	158
Το χρέος, η τρόικα και οι ελληνικοί μύθοι.....	163
Ο χρόνος, το χρήμα και το κρίμα.....	168
Οι συνέπειες της ιδεολογικής ηγεμονίας.....	170
Με τη γροθιά σφιγμένη.....	175
Υπάρχει «αριστερή απάντηση» στην κρίση;.....	177
Ο πειρασμός του εθνικολαϊκισμού.....	183
Συντηρητικοί μύθοι που αναπαράγουν την κρίση.....	187
Η ελληνική εξαίρεση.....	192
Τα μεγάλα ψεύδη για το Μνημόνιο.....	196
Μετά το Μνημόνιο, τι;.....	200
Το λεξικό της οπισθοδρόμησης.....	205
Μετά τον κούφιο προοδευτισμό.....	209

Στα βράχια του «δημοκρατικού πέντε».....	211
Οι λειψές μνήμες της δραχμής.....	213
Πόσο απέχει το Ιράν;.....	218
Η «δημοκρατία» του κ. Τσίπρα.....	222
Η μετάβαση στον «εκλογοσοσιαλισμό».....	225
Η κακή μέρα της διαφθοράς.....	227
Ως φέρελπις καταφερτζής.....	230
Η κολοκυθιά της «αξιοπρέπειας».....	232
Η μάχη για τη δημοκρατία.....	234
Η είδηση μιας καταστροφής.....	238
«Χούντα», «κατοχή», «αποικιοκρατία».....	242
Ο φερετζές των αγώνων.....	244
Η αντιδραστική Αριστερά.....	248
Προοδευτική λογοκρισία.....	253
Πολιτικό λέγειν και πράττειν.....	257
Ελλάδα και Βενεζουέλα.....	261
Το ομορφότερο ρημαδιό του κόσμου.....	264

ΣΑΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ένα πρωινό του 2031.....	267
--------------------------	-----

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο της κρίσης που ταλανίζει επί μακρόν τη χώρα είναι η συλλογική μας ακρίσια. Αυτό το έλλειμμα θεωρίας για τα αίτια του εκτροχιασμού μάς εμποδίζει να διορθώσουμε παθογένειες και να ζήσουμε την —έστω με προβλήματα— κανονικότητα που βιώνουν άλλες χώρες οι οποίες βρέθηκαν σε παρόμοια με τη δική μας κατάσταση. Έγιναν ανήκουστα πράγματα στη μετά το Μνημόνιο εποχή και ακούστηκαν χειρότερα. Τρεις άνθρωποι κάηκαν ζωντανοί, επειδή εργάζονταν την ώρα που κάποιοι άλλοι διαδήλωναν, ένας άλλος λιντσαρίστηκε στο Σύνταγμα επειδή έτυχε να φορά στολή. Οι αντισυγκεντρώσεις, που ήταν χαρακτηριστικό του μετεμφυλιακού παρακράτους της Δεξιάς, έγιναν εργαλείο στα χέρια μιας χυδαίας Αριστεράς. Άνθρωποι στοχοποιήθηκαν, πολλοί προπηλακίστηκαν και κάποιοι γρονθοκοπήθηκαν στο όνομα της δήθεν «ιερής αγανάκτησης του λαού». Τραμπούκοι παντός είδους αναρριχήθηκαν στην κεντρική πολιτική σκηνή και δεν εννοούμε μόνο τη Χρυσή Αυγή. Η Αριστερά ξέρασε τον χειρότερό της εαυτό στο πρόσωπο μιας ταλαιπωρημένης χώρας. Ο δήθεν αντιμνημονιακός αγώνας των ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ δεν ήταν απλώς «ο μεγαλύτερος εμπαιγμός του ελληνικού λαού», όπως είπε ο Γενικός Γραμματέας του ΚΚΕ κ. Δημήτρης Κουτσούμπας (*Κυριακάτικη Ελευθερία του Τύπου*, 29.7.2017), ήταν μια μελανή κηλίδα στη μεταδικτατορική εποχή, ένας λεκές που απλώθηκε και λίγδιασε τα πάντα. Τη Βουλή, τη Δικαιοσύνη, την εκτελεστική εξουσία...

Οι παθογένειες βεβαίως προϋπήρχαν. Ο ΣΥΡΙΖΑ, οι ΑΝΕΛ, η Χρυσή Αυγή, δεν γεννήθηκαν στην κρίση. Διογκώθηκαν από αυτή. Ένα από τα πλέον αξιοθρήνητα χαρακτηριστικά της ελληνικής ακρισίας ήταν η σύνθεση των κοινοβουλευτικών σωμάτων μετά το Μνημόνιο. Οι πολίτες, κατά περίεργο τρόπο, ενίσχυσαν τις δυνάμεις της χρεοκοπίας· δεν υπερψήφισαν εκείνους που θα μπορούσαν να τους βγάλουν από την κρίση, αλλά προέκριναν τους χειρότερους, σε μια προσπάθεια «να εκδικηθούν το σύστημα». Ξέχασαν ή δεν έμαθαν ποτέ ότι, σε μια δημοκρατία, στο «σύστημα» είμαστε όλοι. Οι προηγούμενες «πολιτικές ηγεσίες που μας έφεραν ως εδώ» δεν έπεσαν από τον ουρανό ούτε διορίστηκαν από τους ξένους· επιλέχθηκαν από τον ελληνικό λαό, όπως εξελέγησαν και οι ακόμη χειρότερες, οι σημερινές. Και αυτό δεν αφορά μόνο τη δύναμη των κομμάτων. Αν υπήρχε δείκτης αγραμματοσύνης στη Βουλή, θα είχε σπάσει κάθε μεταπολιτευτικό ρεκόρ. Όσο για τη χυδαιότητα...

Τα σημάδια της κρίσης ήταν ορατά πριν από το 2008, έτος στο οποίο η οικονομία μπαίνει σε ύφεση μετά από μια μακρά περίοδο διόγκωσης. Το καλοκαίρι του 2007, κήκαν 2.700 τετραγωνικά χιλιόμετρα γης, με αποτέλεσμα τον θάνατο 63 ανθρώπων, την καταστροφή 1.500 σπιτιών. Το ύψος των καταστροφών υπολογίστηκε στα 5 δισ. ευρώ. Ένα μήνα μετά —και παρά τη χαοτική ανταπόκριση του κρατικού μηχανισμού και με την πολιτική ηγεσία να κάνει φιγούρα ετοιμότητας ή να διατυπώνει περίεργες θεωρίες για τον «στρατηγό άνεμο»— η κυβέρνηση Καραμανλή επανεξελέγη μοιράζοντας τριχίλιαρα σε όποιον περνούσε από την περιοχή και αφήνοντας να διαρρεύσουν τζείμισμοντικά σενάρια για κατασκόπους που ήθελαν να πλήξουν τον πρωθυπουργό.

Τον Δεκέμβριο του 2008, τα κέντρα της πρωτεύουσας και άλλων πόλεων παραδόθηκαν ανυπεράσπιστα στη μήνη των διαδηλωτών, εξαιτίας ενός θλιβερού συμβάντος, τον φόνο δηλαδή ενός νέου παιδιού από πυρά αστυνομικού. Σύμφωνα με τον απολογισμό του ΕΒΕΑ,

μόνο στην Αθήνα καταστράφηκαν 435 επιχειρήσεις, με το συνολικό κόστος, κατά τις δηλώσεις των ιδιοκτητών τους, να φτάνει τα 50 εκατ. ευρώ. Ο υπεύθυνος για την ασφάλεια υπουργός τιμήθηκε αργότερα με το ύπατο πολιτειακό αξίωμα, ακριβώς εξαιτίας της ολιγωρίας του.

Οι πυρκαγιές του 2007 και τα νεοδεκεμβριανά του 2008 ήταν ίσως τα πιο χαρακτηριστικά σημάδια ότι η κρίση κάλπαζε στη χώρα, πολύ πριν εμφανιστεί ως οικονομική. Το κράτος όχι μόνο δεν μπορούσε να προσφέρει τις σύγχρονες υπηρεσίες που χρειάζεται μια κοινωνία (παιδεία, υγεία κ.ά.), αλλά αδυνατούσε να εξασφαλίσει ακόμη και αυτό που αποτελούσε λόγο ύπαρξής του, την ασφάλεια των πολιτών.

Η υποβόσκουσα κρίση ήταν ορατή στους πολίτες. Μπορεί να μην κατανοούσαν τα ακριβή αίτια, ούτε κυριαρχούσαν στον δημόσιο διάλογο σοβαρές προτάσεις για την υπέρβασή της, αλλά υπήρχε διάχυτη η δυσaréσκεια για τα πράγματα. Στις πανευρωπαϊκές μετρήσεις διαθέσεων της κοινής γνώμης, η χώρα κατακτούσε το ένα αρνητικό ρεκόρ μετά το άλλο. Το φθινόπωρο του 2007, «οι Έλληνες πολίτες εκφράζουν την έντονη δυσaréσκεία τους για την κατάσταση της οικονομίας, της απασχόλησης, του περιβάλλοντος, όπως και της κοινωνικής πρόνοιας στην Ελλάδα. Αξιοσημείωτο είναι ότι σε όλες τις περιπτώσεις (τομείς), το ελληνικό αρνητικό ποσοστό (κακή) είναι από τα υψηλότερα του συνολικού ευρωπαϊκού δείγματος, όπως επίσης ότι διαφοροποιείται σημαντικά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο που διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα. (...) Οι Έλληνες πολίτες είναι από τους πλέον δυσारेστημένους του ευρωπαϊκού δείγματος (76%) για την κατάσταση της οικονομίας στη χώρα τους. (...) Ιδιαίτερος απογοητευμένοι είναι οι Έλληνες πολίτες με την παρούσα κατάσταση της απασχόλησης στην Ελλάδα καθώς 9 στους 10 τη χαρακτηρίζουν ως κακή (EL: 88%). Οι Έλληνες συγκεντρώνουν το τρίτο υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας. (...) Οι Έλληνες στην πλειονότητά τους (72%) κρίνουν ότι η κατάσταση

του περιβάλλοντος στη χώρα τους είναι κακή. Το ελληνικό ποσοστό δυσαρέσκειας είναι το δεύτερο υψηλότερο αρνητικό της παρούσας έρευνας (...). Σε κακή κατάσταση βρίσκεται και η κοινωνική πρόνοια στην Ελλάδα σύμφωνα με τις τοποθετήσεις των Ελλήνων ερωτηθέντων (79%). Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (49%), δηλαδή με διαφορά 30 ποσοστιαίων μονάδων» (*Ευρωβαρόμετρο 68, Φθινόπωρο 2007*)

Αν εξαιρέσουμε το σύντομο καλοκαίρι του 2004, σε όλες τις δημοσκοπήσεις κατά την επίχρυση δεκαετία 2000-2010 οι Έλληνες δηλώνουν δύσθυμοι και απαισιόδοξοι για το μέλλον. Κυρίως για την ποιότητα ζωής τους. «Κατά τη γνώμη σας η ζωή στην πόλη σας τα τελευταία δύο χρόνια καλυτέρεψε, χειροτέρεψε ή παρέμεινε η ίδια;» ήταν το ερώτημα της Public Issue τον Μάιο του 2008 και τα αποτελέσματα που δημοσίευσε η *Καθημερινή* ήταν: «Χειροτέρεψε 46%, παρέμεινε ίδια 31%, καλυτέρεψε 21%».

Το ερώτημα, λοιπόν, είναι γιατί, με δεδομένη αυτή τη δυσθυμία για την κατάσταση πριν το 2009, το συλλογικό αίτημα, αμέσως μετά την ψήφιση του πρώτου Μνημονίου, ήταν η επιστροφή στο άσχημο πρόσφατο παρελθόν; Γιατί δεν διαμορφώθηκε εκείνη η μεταρρυθμιστική δυναμική που θα είχε ως αφορμή την κρίση για να διορθωθούν τα κακώς κείμενα; Η μείωση των εισοδημάτων, λόγω των θηριωδών ελλειμμάτων που άφησε πίσω της η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, ειδικά την περίοδο 2007-2009, είναι η εμφανής απάντηση. Οι Έλληνες μπορεί να δυστυχούσαν συλλογικώς, ένιωθαν όμως ότι ευημερούν ατομικώς. Η πρώτη μείωση των εισοδημάτων μετά από είκοσι τουλάχιστον χρόνια ήταν σοκ για τους πολίτες. Να σημειώσουμε ότι οι πραγματικές αυξήσεις των μισθών την περίοδο του σταθεροποιητικού προγράμματος 1996-1999 ήταν 8,5% (Κ. Σημίτης, 21.12.1999).

Και πολίτες άλλων χωρών όμως έζησαν μειώσεις εισοδημάτων, αλλά η συλλογική αντίδραση ήταν διαφορετική. Τα μείζονα κόμ-

ματα της αντιπολίτευσης συναίνεσαν σε ένα κοινό πρόγραμμα εξόδου από την κρίση, σε αντίθεση με τη ΝΔ της πρώτης περιόδου που συντάχθηκε με τις φωνές του ακραίου αντιμνημονιακού λαϊκισμού. Τα συνδικάτα έδειξαν μεγαλύτερη ωριμότητα σε σχέση με τα ελληνικά: «Κατά την πενταετία που πέρασε (2010-2015), έγιναν περίπου 50 Γενικές Απεργίες! Στην ίδια περίοδο, σε Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία, έγιναν 1 ή 2 απεργίες και στην Ιρλανδία καμιά!...» (Γιάννης Παναγόπουλος, πρόεδρος ΓΣΕΕ, *Ημερησία*, 12.3.2016) Έπειτα ήταν και τα ελληνικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που έκαναν πρωταθλητισμό στον λαϊκισμό...

Στην αυγή της μνημονιακής εποχής, γράφαμε ότι «έχει γίνει της μόδας στα ΜΜΕ να αναφερόμαστε στην αποτυχία του πολιτικού συστήματος που μας έφερε στην αγκαλιά του ΔΝΤ. Αυτή είναι υπαρκτή, αλλά πάλι... Την καμπούρα μας την κοιτάξαμε καθόλου; Όταν επί 5,5 χρόνια η οικονομία βυθιζόταν, πού βρισκονταν όλοι οι σημερινοί θρηνωδοί να κραυγάζουν και να προειδοποιήσουν; Κανείς δεν είδε τα στοιχεία που έδειχναν εκτροχιασμό; Κανείς δεν παρατηρούσε ότι την περίοδο 2004-2008 το δημόσιο χρέος αυξανόταν με ετήσιο ρυθμό 12 δισεκατομμυρίων ευρώ; Κανείς δεν πρόσεχε ότι οι πρωτογενείς δαπάνες του κράτους, δηλαδή μετά την αφαίρεση των περιφημων τόκων, αυξήθηκαν κατά 72%; (Στα τέλη του 2003 ήταν 31,3 δισ. ευρώ, αλλά στα μέσα του 2009 έφθασαν τα 54 δισ. ευρώ!) Κανείς δεν έβλεπε ότι οι μισθολογικές δαπάνες στην κεντρική διοίκηση, δηλαδή μόνο των υπουργείων, αυξήθηκαν κατά 64%; (Από 13,2 δισ. ευρώ στα τέλη του 2003, έφτασαν το 2008 στα 21,6 δισ. ευρώ.) Κανείς δεν άκουσε για μαζικές προσλήψεις, για τριπλασιασμό κάποιων επιδομάτων, για τη δημιουργία 695 νέων δημόσιων οργανισμών και 467 νέων αμειβόμενων επιτροπών»; (*Esquire*, Ιούλιος 2010)

Οι παραλογισμοί που πρότειναν ως λύσεις τα λαϊκιστικά κόμματα δεν θα γίνονταν ποτέ κυρίαρχοι αν δεν υπήρχε ο καλός αγωγός

της τηλεοπτικής (πρωτίστως) δημοσιογραφίας. Από τη συνταξούλα του πενηντάρη μέχρι τα αυθαίρετα προς κατεδάφιση κάθε «αίτημα του λαού» (όσοι και αν ήταν αυτοί που απάρτιζαν τον «λαό») γινόταν δίκιο προς υπεράσπιση από τα κανάλια. Ψοφοδεείς κατά κανόνα υπουργοί δεν άρθρωναν ποτέ κουβέντα να υπερασπιστούν τις πολιτικές τους απέναντι στους επηρμένους τηλεπαρουσιαστές που έχρισαν εαυτούς υπερασπιστές των δικαίων και κυρίως άδικων αιτημάτων. Ο λαϊκισμός των ηλεκτρονικών ΜΜΕ ήταν μεγαλύτερος και πιο διαβρωτικός από εκείνον των πολιτικών.

Αλλά ακόμη και αφού έγινε ορατή η κρίση και η χώρα σώθηκε διά των μνημονίων, τα ηλεκτρονικά ΜΜΕ παρουσίαζαν κάθε γιατροσόφι ως το φάρμακο στον καρκίνο της ύφεσης. Δεν υπήρξε ανοησία που να μην την κάνουν σημαία, και δεν υπήρξε φανφαρόνος που να μη γίνει μόνιμος θαμώνας των τηλεοπτικών στούντιο. Γράφαμε στην *Καθημερινή* («Οι όψιμοι φίλοι του Κέινς», 7.10.2012): «Τα δύο τελευταία χρόνια, από στόμα σε στόμα και από τηλεπαράθυρο σε τηλεπαράθυρο, μια υπέροχη ιδέα: η ύφεση είναι αποτέλεσμα της λιτότητας που έφερε το Μνημόνιο. Η ιδέα είναι “υπέροχη”, διότι υπονοεί ότι υπάρχει ένας βασιλικός (ήτοι εύκολος) δρόμος για έξοδο από την κρίση, αυτό που οι τηλεαστέρες λένε “να πέσουν λεφτά στην αγορά”. Όμως, για “να πέσουν λεφτά στην αγορά”, πρέπει πρώτα να υπάρχουν. Και αυτό είναι το βασικό μας πρόβλημα. Δεν τα έχουμε. Ακόμη και αν η Ελλάδα είχε τη δυνατότητα να τυπώσει χαρτονομίσματα, αυτό το χρήμα, με δεδομένες τις παραγωγικές της δυνατότητες, θα άξιζε όσο το χαρτί στο οποίο θα τυπωνόταν. Τα πλεονάζοντα χαρτονομίσματα στην αγορά δεν σημαίνουν κατ’ ανάγκη περισσότερο πλούτο. Σημαίνουν μεγαλύτερο πληθωρισμό. Βεβαίως, υπάρχουν εκείνοι που θέλουν να δείξουν πως έρχονται από μεγάλη γενιά και επικαλούνται τον Τζον Μέιναρντ Κέινς για να υποστηρίξουν το επιχειρήμα ότι αυτό που λείπει από την ελληνική οικονομία είναι οι κρατικές χρηματοδοτήσεις. Ξεχνούν ότι το 2009, τότε που

έπεσαν τα περισσότερα λεφτά στην αγορά (τουλάχιστον της τελευταίας εικοσαετίας) και το δημοσιονομικό έλλειμμα ανέβηκε στα ουράνια, η ελληνική οικονομία είχε ύφεση 3,2%. (...)

»Επίσης, για να δουλέψει ο Κέινς, χρειάζονται κι άλλα πράγματα, εκτός της υψηλής ανεργίας. Χρειάζονται κλειστά εργοστάσια που θα ανοίξουν προκειμένου να καλύψουν τη ζήτηση που θα δημιουργήσει το επιπλέον χρήμα. Σε μια χώρα που και το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών είχε φτάσει στα ουράνια, όσο (δανεικό) χρήμα έπεφτε στην αγορά έκανε δύο βόλτες στην Πατησίων ή στην Τσιμισκή και μετά έφευγε στο εξωτερικό για τα προϊόντα που γέμιζαν τις βιτρίνες.

»Μόνο στα λεξικά και στα ελληνικά δελτία ειδήσεων η παραγωγή έρχεται μετά την κατανάλωση. Το πρόβλημα της χώρας ήταν και είναι πρόβλημα παραγωγής, που αναγκαστικά σε περίοδο έλλειψης των δανεικών εμφανίζεται και ως πρόβλημα κατανάλωσης. Αν δεν φροντίσουμε το πρώτο, όσες επιμηκύνσεις στην αποπληρωμή του χρέους και αν πετύχουμε η κατανάλωση αργά ή γρήγορα θα κατακυλήσει στα επίπεδα της παραγωγής...»

Η δεκαετής κρίση που ζούμε ανέδειξε ανάγλυφα το πρόβλημα παραγωγής της χώρας. Είναι ευτύχημα ότι τα τελευταία χρόνια ο διάλογος διευρύνθηκε και στην ιδεολογία της χρεοκοπίας που κυριάρχησε στην ύστερη μεταπολίτευση. Η αποτυχία της διακυβέρνησης των ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ έδειξε τα όρια του συγκεντρωτικού κράτους, και τα ακριβά ψεύδη του λαϊκισμού. Μπορεί η χρεοκοπία των ανόητων ιδεολογικών στερεοτύπων να στρώσει το έδαφος για την ανάκαμψη της οικονομίας, για την προκοπή της χώρας και των ανθρώπων της; Μετά τις εκλογές, θα ξέρουμε...

ΠΑΣΧΟΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ
ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΚΡΙΣΙΑ

Παντού στον κόσμο η κρατικά διευθυνόμενη οικονομία κατέρρευσε με πάταγο, αφού πρώτα προκάλεσε μεγάλη φτώχεια. Όμως στην Ελλάδα, πρώτο κόμμα βγήκε εκείνο που για κάθε πρόβλημα υποσχόταν έναν κρατικό οργανισμό. Σε όλες τις χώρες, η απελευθέρωση της αγοράς φέρνει οικονομική ανάπτυξη. Σε εμάς, ακόμη και η απελευθέρωση του ωραρίου εμφανίζεται ως μεγάλος μπαμπούλας, που θα καταπιεί τα «δικαιώματα» των εργαζομένων.

Οι ανόητες αριστερές και ακροδεξιές δοξασίες έγιναν κυρίαρχες στην ελληνική κοινωνία διά των «καλύτερων ΜΜΕ του κόσμου»· ίσως γι' αυτό έχουμε τόσα πολλά, παρόλο που ελάχιστα είναι οικονομικά βιώσιμα. Αυτά χαϊδεύουν τα αυτιά του ελληνικού λαού με τις εύπεπτες θεωρίες, ότι το μόνο που χρειάζεται για να πάρει μπρος η οικονομία είναι «να πέσουν λεφτά στην αγορά», ότι αν και η απελευθέρωση της οικονομίας δουλεύει παντού στον κόσμο, στην Ελλάδα (λόγω καιρού; λόγω γεωγραφίας;) θα επιφέρει μόνο δεινά.

Μ' αυτά και μ' αυτά, η Ελλάδα αδυνατεί να βγει από την κρίση. Παραμένει στις πλατείες «με το ένα χέρι σφιγμένο σε γροθιά και το άλλο απλωμένο στη ζητιανιά». Ποιος είπε ότι οι ιδεοληψίες είναι τζάμπα;

ISBN 978-960-569-755-6

9 789605 169755 6

Κωδ. μηχ/σης 25.096

www.epbooks.gr